

แผนปฏิบัติการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมคลองสำโรง ปี 2554-2556

1. สถานการณ์

คลองสำโรง เป็นคลองในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ไหลมาจากตำบลเกาะแก้ว ผ่านตำบลเขารูปช้าง โดยเมื่อเข้าสู่เขตเทศบาลนครสงขลาจะแยกเป็น 2 สาย สายแรกไหลไปทางด้านทิศตะวันออก ออกสู่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย สายที่สองไหลไปทางด้านทิศตะวันตกลงสู่ทะเลสาบสงขลา รวมระยะทางของคลองสำโรง 14.4 กิโลเมตร โดยคลองสำโรงส่วนที่กั้นระหว่างเทศบาลนครสงขลา กับเทศบาลตำบลเขารูปช้างมีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร

สภาพปัจจุบันของคลองสำโรง มีบ้านเรือนราษฎร และอุตสาหกรรมครัวเรือนเกี่ยวกับสัตว์น้ำ หรือการแกะล้างสัตว์น้ำ ตั้งอยู่ตลอดแนวความยาวของคลอง ทำให้มีการระบายน้ำทิ้งสู่คลองสำโรงโดยตรง ส่งผลให้น้ำในคลองมีสีดำและมีกลิ่นเหม็น อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก สำหรับคุณภาพน้ำในปีที่ผ่านมาเมื่อพิจารณาจากค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) พบว่าอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากตลอดทั้งสายของลำคลอง เนื่องจากค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) มีค่าเฉลี่ยในปริมาณน้อยมากจนเท่ากับศูนย์ สาเหตุที่ทำให้คลองสำโรงเสื่อมโทรมมากเนื่องจากคลองสำโรงต้องรองรับน้ำเสียที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่างๆ จากท่อระบายน้ำและลำรางสาธารณะ อุตสาหกรรมชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม และน้ำเสียจากครัวเรือนที่ตั้งอยู่ริมคลองสำโรงและระบายลงสู่คลองสำโรง มากถึงวันละ 7,335.44 ลูกบาศก์เมตร โดยมีปริมาณความสกปรกของน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่คลองสำโรงในแต่ละวันเท่ากับ 519.89 กิโลกรัม หรือเท่ากับ 189.76 ตันต่อปี

2. วิสัยทัศน์

คลองสำโรง สวย ใส ไร้ขยะ

3. วัตถุประสงค์

เพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมคลองสำโรง โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาคราชการ เอกชน และประชาชน ในลักษณะการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี

4. เป้าหมาย

1. คุณภาพน้ำคลองสำโรงดีขึ้น
2. ปริมาณความสกปรก (BOD Loading) ที่ลงสู่คลองสำโรงลดลงร้อยละ 22
3. ขยะและวัชพืชในบริเวณคลองสำโรงหมดไปภายใน 1 ปี

5. มาตรการ/โครงการ/กิจกรรม

มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ			ผู้รับผิดชอบ	
		2554	2555	2556	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ประเด็นปัญหาคุณภาพน้ำ						
1. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในปัญหาน้ำเสียคลองสำโรง	1. ให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียคลองสำโรง และการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	/	/	/	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - ทฟเรือภาค 2
	2. ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำน้ำหมักชีวภาพและการใช้น้ำหมักชีวภาพเพื่อลดความสกปรกของน้ำเสีย					- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา - บ.คิงฟิชเชอร์ โฮลดิ้งส์ จำกัด
	3. ติดป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ 2 ผังคลอง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในคลองสำโรง					- เครือข่ายประชาชนรักสิ่งแวดล้อมสำโรง (ประชาชนจากชุมชนริมคลองสำโรง)
	4. ให้บ้านเรือนติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย เช่น ตะแกรงดักเศษอาหาร ขยะ บ่อดักไขมัน บ่อเกรอะ บ่อซึม เป็นต้น	/	/	/	- ทต.เขารูปช้าง	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - กรมควบคุมมลพิษ
	5. ให้อุตสาหกรรมชุมชน มีระบบบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย เช่น บ่อดักขยะ บ่อดักไขมัน บ่อเกรอะ บ่อซึม เป็นต้น	/	/	/	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
2. กำหนดเขตอุตสาหกรรม ชุมชน	1. กำหนดเขตอุตสาหกรรมชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	/	-	-	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
3. ลดปริมาณและความสกปรกของน้ำเสียจาก ชุมชน และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ก่อนไหลลงสู่คลองสำโรง	1. ส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมนำหลักเทคโนโลยีสะอาด (CT) และหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาใช้ในโรงงาน	/	/	/	- สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา	- บ.คิงฟิชเชอร์ โฮลดิ้งส์ จำกัด - กรมควบคุมมลพิษ
	2. นำน้ำทิ้งโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดแล้วมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณน้ำเสียที่ปล่อยออก	/	/	/	- บ.คิงฟิชเชอร์ โฮลดิ้งส์ จำกัด	- สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	3. สํารวจออกแบบระบบรวบรวมน้ำเสีย ระยะที่ 3 บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ	-	/	-	- ทน.สงขลา	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
	4. สํารวจออกแบบระบบรวบรวมน้ำเสีย บริเวณริมคลองสำโรง เพื่อเข้าระบบบำบัดน้ำเสีย ทน.สงขลา	-	-	/	- ทต.เขารูปช้าง	

มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ			ผู้รับผิดชอบ	
		2554	2555	2556	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
4. ฟื้นฟูคุณภาพน้ำคลองสำโรง	1. เหน้หมักชีวภาพ (EM) ลงสู่คลองสำโรงเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำ	/	/	/	- เครือข่ายประชาชนรักษ์ คลองสำโรง - ทน.สงขลา	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
	2. จัดกิจกรรมเก็บขยะและวัชพืชในบริเวณคลองสำโรง	/	/	/	- ทต.เขารูปช้าง	- ทัพเรือภาคที่ 2
	3. จัดกิจกรรมในคลองสำโรง เช่น การแข่งเรือ	/	/	/	- ทต.เขารูปช้าง	โรงงานในเขตเทศบาล
	4. เพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำในคลองสำโรง	/	-	-	- สนง.โยธาธิการและผัง เมืองจังหวัดสงขลา	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง - รพ.จิตเวชสงขลาราชนครินทร์ - สภจ.สงขลา
5. การบริหารจัดการ	1. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ	/	/	/	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16	ทุกภาคส่วน
	2. ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองสำโรงอย่างต่อเนื่อง	/	/	/		ทุกภาคส่วน
	3. ใช้กลยุทธ์ สร้างรายได้โดยการเลี้ยงปลาในกระชัง ในคลองสำโรง	/	/	/	- ทต.เขารูปช้าง	ทุกภาคส่วน
ประเด็นปัญหาขยะมูลฝอย						
1. เก็บขยะมูลฝอยและวัชพืช ในคลองสำโรง	1. กำหนดวัน Big Cleaning Day เพื่อให้ทุกภาคส่วน ร่วมกัน จัดเก็บขยะและวัชพืชในคลองสำโรง	/	-	-	- อบจ.สงขลา - ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง	ทุกภาคส่วน
	2. จัดเก็บขยะในคลองสำโรง เดือนละ 1 ครั้ง โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ ตามแนวลำคลองที่อยู่หน้าบ้าน และ/หรือ เขตชุมชนของตนเอง	/	/	/	- เครือข่ายประชาชนรักษ์ คลองสำโรง	ทัพเรือภาคที่ 2
	3. สวนสวยในคลอง (จำกัดที่อยู่ของผักตบชวา)	/	/	/	- ทต.เขารูปช้าง	ทุกภาคส่วน
	4. ทอดผ้าป่าขยะในบริเวณคลองสำโรง	/	/	/	- เครือข่ายประชาชนรักษ์ คลองสำโรง	
2. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิง รุกและให้ความรู้ในการ จัดการขยะมูลฝอย	1. ทำป้าย/โปสเตอร์รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ไม่ให้ทิ้งขยะในคลองสำโรง	/	/	/	- ทน.สงขลา	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16
	2. อบรมให้ความรู้แก่ชุมชน เกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือน	/	/	/	- ทต.เขารูปช้าง - เครือข่ายประชาชนรักษ์ คลองสำโรง	

มาตรการ	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ			ผู้รับผิดชอบ	
		2554	2555	2556	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	3. จัดประกวดชุมชนริมน้ำคลองสำโรงในการดูแลลำคลอง	-	/	/	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง
	4. ก่อตั้งอาสาสมัคร “นักรบคลองสำโรง” จากกลุ่มแกนนำ เพื่อเฝ้าระวังและดูแลรักษาคลองสำโรง	-	/	/	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง	- สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16
	5. ออกกฎกติกาในการดูแลรักษาคลองโดยชุมชน	-	/	/		
3. ขุดลอกตะกอน	1. ขุดลอกตะกอนบริเวณปากคลองสำโรงฝั่งทะเลสาบสงขลา	/	-	/	- ศูนย์พัฒนาและบำรุงรักษา ทางน้ำที่ 4 (สงขลา)	- ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง
4. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำคลอง	1. จัดทำทางเดินเลียยคลองสำโรงในบางช่วง พร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำให้สวยงาม	/	/	/	- อบจ.สงขลา - ทน.สงขลา - ทต.เขารูปช้าง - เครือข่ายประชาชนรักษ์ คลองสำโรง	
5. การบริหารจัดการ	1. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ	/	/	/	สนง.สิ่งแวดล้อมภาคที่ 16	

